

Voortgang implementatie Omgevingswet 2020 in Buren

Memo 22-3-2020

In deze memo staat de stand van zaken van de implementatie van de Omgevingswet in Buren. Bij een deel van deze acties werken we nauw samen met de andere gemeenten in de regio Rivierenland en de ODR. Daarvoor is een aparte notitie opgesteld, waarin staat wat we momenteel samen oppakken en tot welke resultaten dat zal leiden. Daarnaast heeft de VNG een lijst uitgebracht ('minimale acties Omgevingswet voor gemeenten'), waarin staat wat gemeenten voor 1-1-21 minimaal moeten hebben gedaan om de omgevingswet te implementeren. Deze punten zijn gecontroleerd en opgenomen in de acties die de gemeente zelfstandig of met de regio oppakt.

De belangrijkste onderdelen van de omgevingswet die op 1-1-21 moeten werken zijn:

1. De veranderingen in het vergunningstelsel
2. De aansluiting op het digitaal stelsel omgevingswet (DSO)
3. Het aanpassen van procedures tot een maximale termijn van 8 weken en het aanpassen van de interne werkprocessen

Hieronder volgt een toelichting op elk van deze punten voor de situatie van de gemeente Buren. Daarna volgt een lijstje van wat de gemeenteraad op hoofdlijnen kan verwachten en een (voorlopige) planning voor besluitvorming in 2020.

(ad 1) De veranderingen in het vergunningstelsel

Er verandert een aantal zaken in de vergunningverlening. Naast de termijn (zie ad 3) en de wijze van digitale dienstverlening (zie ad 2) dient een aantal aanpassingen in de wetgeving te worden ingevoerd bij de vergunningverlening:

- Aanpassingen in de milieuregelgeving
- Besluit bouwwerken leefomgeving (BBL) en de Wet kwaliteitsborging bouw (hierin wordt de bouwtechnische toets vooraf (op papier) vervangen door een controle tijdens het bouwen door een onafhankelijke kwaliteitsborger).
- Nieuwe rekenregels en normen voor geluid
- Nieuwe bodemtaken (die voorheen bij de provincie lagen)

Daarnaast verandert de situatie rondom de welstand. Als gemeenten verordeningen voor welstand en kwaliteit hebben vastgesteld, dan blijven deze gelden, maar de gemeente dient wel opnieuw een welstandscommissie aan te stellen. Voor een gemeente met rijksmonumenten wordt een commissie ruimtelijke kwaliteit verplicht.

Tenslotte dient de gemeente als het vanaf 1-1-21 voorkeursrecht wil kunnen vestigen (om grond te verwerven) of kosten wil kunnen verhalen op initiatiefnemers van bouwprojecten, de nieuwe regels uit de aanvullingswet grondeigendom te implementeren.

Wat doen we hier al aan?

- Een deel van deze taken heeft de gemeente in de huidige situatie gemandateerd aan de ODR. We zijn met de ODR en de andere regiogemeenten bezig om een deel van deze taken te onderzoeken en daartoe worden gezamenlijke notities opgesteld voor een gezamenlijke aanpak. In de **notitie 'besluitvorming omgevingswet regio rivierenland'** staat welke besluitvorming we als gemeente samen met de regio aan het voorbereiden zijn.
- Binnenkort start binnen de gemeente Buren een pilot omgevingsplan, waarin we een deel van de nieuwe regels gaan opnemen en zodoende ervaring opdoen met een deel van deze nieuwe regels. De integratie van de nieuwe regels in de gemeentelijke regels zal komende jaren plaatsvinden als we een nieuw omgevingsplan gaan opstellen.
- De aanvullingswet grondeigendom is intussen vastgesteld, deze gaan we op korte termijn bestuderen.

Voor de gemeenteraad is het belangrijk om te weten, dat er voor het einde van het jaar een besluit aan hen zal worden voorgelegd:

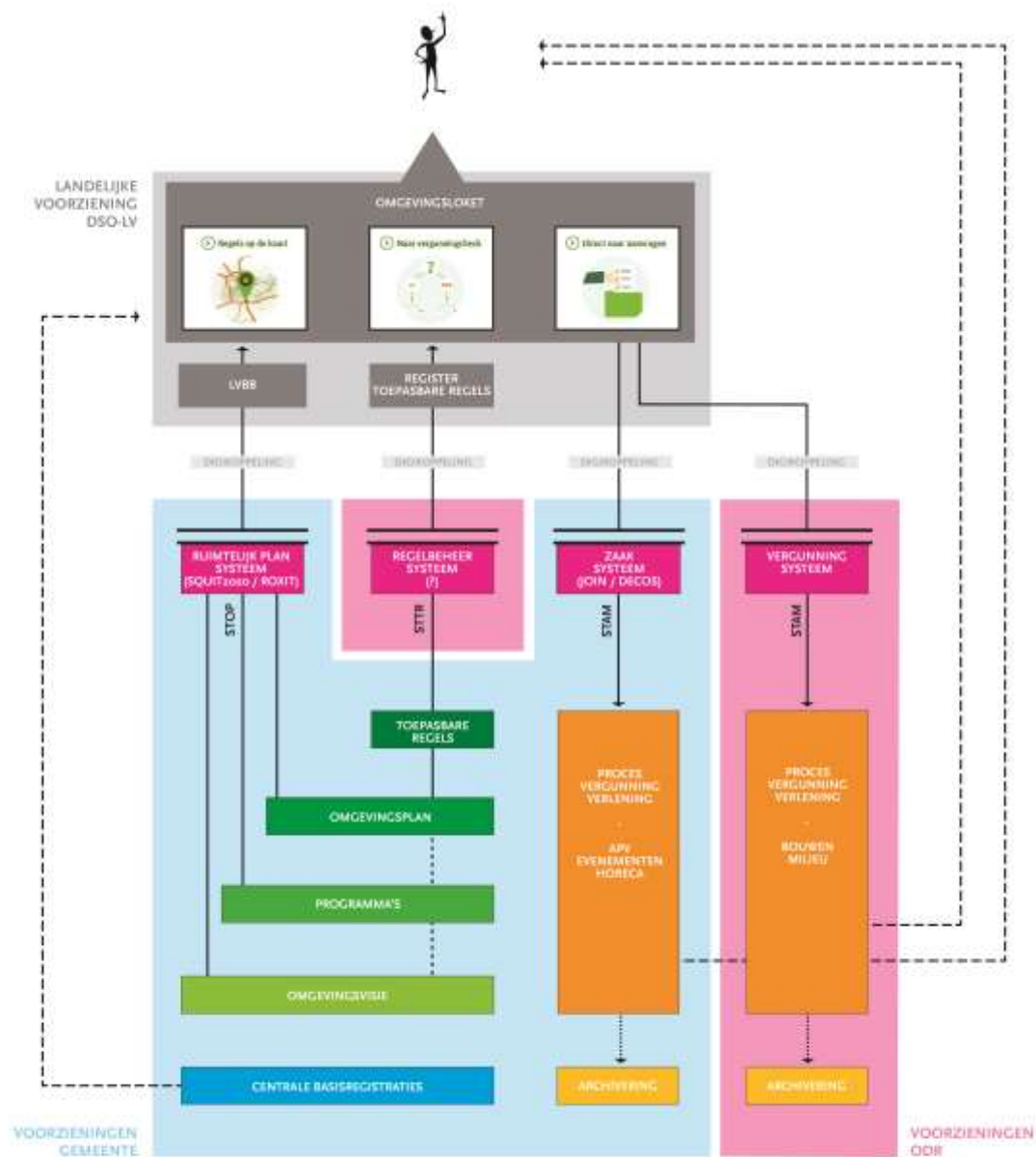
- van vergunningaanvragen waarover men advies wil kunnen geven (adviesrecht gemeenteraad).
- Een besluit zal worden voorgelegd over de aanstelling van een commissie ruimtelijke kwaliteit.
- Een besluit zal worden voorgelegd over al dan niet in te voeren beschermingsniveaus (dit zijn niveaus voor de bescherming van het milieu. Aan de hand van deze beschermingsniveaus kan de gemeente bepalen of het strenger wil zij dan de wettelijke milieueisen of juist minder streng.

(ad 2) De aansluiting op het digitaal stelsel omgevingswet (DSO)

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet kent straks drie functionaliteiten of onderdelen:

- **Regels op de kaart.** Als je wilt weten welke regels er op jouw plek gelden klik je op de kaart en komt de juiste selectie van regels uit het omgevingsplan tevoorschijn. We zijn momenteel (anno maart 2020) bezig met de oriëntatie op leveranciers voor deze software. Met de software die we zullen aanschaffen zijn we in principe klaar om vanaf 1-1-21 omgevingsplannen online te kunnen zetten.
- **De vergunningscheck.** Hier kun je kijken of je een vergunning moet aanvragen. Daartoe worden de regels in het omgevingsplan vertaald naar jip en janneke taal (toepasbare regels) en naar vragenbomen (net als bij de belastingformulieren). Via een aantal keren ja, nee vragen te beantwoorden kom je bij het antwoord uit (wel / geen vergunning of een melding). We onderzoeken momenteel (anno maart 2020) of we deze regelsoftware individueel of met de regio als geheel aanschaffen en los daarvan of we het beheer van deze regelsoftware individueel of met meerdere gemeenten samen gaan beheren. De inschatting is dat een gezamenlijk beheer efficiënter en goedkoper is dan individueel, maar we onderzoeken of dit inderdaad het geval zal kunnen zijn. Los van de vraag over de software en het beheer ervan, willen we in de regio gezamenlijk werkgroepen oprichten om (vanaf april) voor de 8 meest voorkomende vergunningaanvragen vragenbomen te maken.
- **De vergunningsaanvraag.** De mogelijkheid om een aanvraag in te dienen (wat nu het OLO is). We moeten het zaakstelsel zodanig op orde hebben, dat we aanvragen uit het DSO kunnen ontvangen en efficiënt kunnen verwerken. Bovendien moeten we met de ODR afstemmen welke aanvragen naar de ODR gaan en welke bij ons binnen moeten komen. Ook moeten we met de ODR de procedures, de communicatie daarover en het archiveren van vergunningen afstemmen.

In het DSO kun je straks aanklikken wie de aanvragen per gemeente afhandelt. Dat kan natuurlijk de gemeente zelf zijn, maar je kunt het ook weer overlaten aan de ODR. Er zal dus binnen het DSO een verdeling plaatsvinden, de ene type aanvraag gaat automatisch naar de ODR, de andere type gaat naar de gemeente. Mochten we per 1-1-21 zelf ook vergunningaanvragen moeten kunnen ontvangen, dan gaan we op zoek naar een leverancier. Daarbij zullen we zeker nagaan wat Decos kan, aangezien zij ook het zaakstelsel bij de gemeente Buren hebben geïmplementeerd. Een tweede optie is op met 'open zaak' te werken. Dat is een open source oplossing, waarmee we eigen software kunnen programmeren, die een relatie legt tussen het DSO en ons zaakstelsel.

Figuur 1: overzicht van de onderdelen van het DSO (boven in het grijsbruine vlak) en de wijze waarop de instrumenten van de gemeente daarmee samenhangen (onder in het blauwe en roze vlak)

(ad 3) Het aanpassen van procedures tot een maximale termijn van 8 weken en het aanpassen van de interne werkprocessen

De Omgevingswet stelt nieuwe eisen aan het proces van vergunningverlening. Belangrijke veranderingen zijn:

- a) een verkorting van de beslistermijn voor de meeste aanvragen naar 8 weken,
- b) integraal besluit van meer sectoren dan nu.

Dat betekent dat de werkprocessen efficiënter moeten zijn ingericht, inclusief de samenwerking en afstemming met de ODR en ketenpartners (zoals het waterschap, de GGD, de veiligheidsregio etc).

Samen met de regiogemeenten onderzoeken we momenteel de mogelijkheden om een intaketafel en een omgevingstafel te introduceren, zoals de VNG adviseert. De ervaringen hiermee zullen we in juni opnemen in een hoofdlijnennotitie die aan de raad wordt voorgelegd. Een **intaketafel** betekent dat meerdere disciplines samen aan tafel zitten om een aanvraag te beoordelen. Een belangrijk ander voordeel is dat de initiatiefnemer zelf aan tafel kan zitten en dat je dit gesprek voert voordat de aanvraag is ingediend. Een open gesprek met initiatiefnemers biedt de mogelijkheid om samen tot een oplossing te komen en daarmee sneller 'ja' te kunnen zeggen op de uiteindelijke aanvraag. De **omgevingstafel** is een tafel waarin allerlei disciplines van ketenpartners aan tafel zitten. Dat kan als voordeel hebben dat een gemeente geen losse adviezen hoeft af te wegen, maar dat je gezamenlijk tot een integrale oplossing kunt komen. Ook versnelt een omgevingstafel de procedure, we hoeven niet op elkaar adviezen te wachten.

Naast de 'gewone' procedure, die onder de nieuwe wet een doorlooptijd van 8 weken heeft, onderzoeken we binnen de regio ook of we een **snelserviceformule** kunnen invoeren. De snelserviceformule is een manier waarop je veelvoorkomende relatief eenvoudige vergunningaanvragen door een gestandaardiseerde aanpak snel kunt afhandelen. Op basis van de ervaringen uit het onderzoek wordt een besluit voor college (en/of raad) voorgelegd.

De gemeente moet ook voor 1-1-21 de participatie-eisen vast te leggen. In principe is het voeren van overleg met je eigen omgeving, oftewel de **omgevingsdialoog**, een verplichting bij vergunningaanvragen, maar de manier waarop staat niet in de wet. Gemeentes moeten daarvoor participatiebeleid opstellen. In het participatiebeleid van de gemeente Buren zullen we de eisen opnemen, waaraan de verplichte participatie bij vergunningverlening moet voldoen.

Wat kan de Raad verwachten in 2020 ten aanzien van de implementatie van de Omgevingswet in 2020?

- In de loop van 2020 komt gefaseerd een aantal besluiten vanuit de regionale samenwerking richting gemeenteraad. **Deze staan opgesomd in de 'notitie besluitvorming Omgevingswet Regio Rivierenland'** (zie separate bijlage).
- Startdocument en einddocument omgevingsvisie gemeente Buren
- Conclusies uit de pilot omgevingsplan (tussen mei en december 2020) en een plan van aanpak met uitgangspunten voor het opstellen van het gebiedsdekkende omgevingsplan na 2021.

Bovendien zullen we de gemeenteraad periodiek op de hoogte houden van:

- De aansluiting van de gemeente Buren op het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO)
- De inrichting van werkprocessen rondom de vergunningsverlening vanaf 1-1-21
- De voortgang van de pilot omgevingsplan

De (voorlopig) planning van besluitvorming in 2020

In onderstaande tabel staat de gewenste planning met raad en college. Ik werk toe naar drie besluitvormingsmomenten met de raad:

- Juni
- September
- December

Zo neemt de raad stapsgewijs besluiten om de invoering van de omgevingswet per 1-1-21 goed te laten verlopen.

Wanneer?	Wat?		Besluitvorming over:
April (indien mogelijk)	BOT sessie raad	Rol raad in de nieuwe omgeving	
April (indien mogelijk)	Themasessie raad	Invoering omgevingswet, dilemma's voor omgevingsvisie	
Mei	College	Hoofdlijnennotitie omgevingswet 2021	Besluitvorming hoofdlijnennotitie , bestaande uit: • Hoofdkeuzes omgevingsvisie + in te voeren beschermingsniveaus milieu (mengpaneel) • Besluit hoofdkeuzes procedures + participatie-eisen vergunningen • Keuzes ten aanzien van dienstverlening procedures (mogelijk opnemen in visie dienstverlening) • Vaststellen adviesrecht raad • Instellen adviescommissie (welstand, ruimtelijke kwaliteit)
Juni	Raad	Hoofdlijnennotitie omgevingswet 2021	
September	BOT sessie omgevingsvisie	Over concept omgevingsvisie	
September	Raad	Besluitvorming	Besluitvorming kaderstellende documenten regio Rivierenland • Vaststellen wijziging legesverordening (milieuvergunningen, harmonisatie regio) • Invoering bruidschat in gemeente • Vaststellen regionaal beleid VTH¹
Oktober	College		Vaststelling instrumenten • Ontwerp Omgevingsvisie • Uitgangspunten voor opstellen Omgevingsplan • Besluitvorming integratie en wijziging regelgeving (verordeningen) Buren • Vaststellen delegatiebevoegdheden college • Optie: ontwerp pilot omgevingsplan

¹ VTH: Vergunningverlening, toezicht en handhaving

November	Informerende raad		
December	Raad	Besluitvorming	Besluitvorming instrumenten • Ontwerp Omgevingsvisie • Uitgangspunten voor opstellen Omgevingsplan • Besluitvorming integratie en wijziging regelgeving (verordeningen) Buren • Vaststellen delegatiebevoegdheden college • Optie: ontwerp pilot omgevingsplan